

Annettu julkipanon jälkeen
30.6.2014

ASIA Ympäristönsuojelulain 55 §:n mukainen hakemus, joka koskee Helsingin Sataman Eteläsataman toimintaa koskevan ympäristöluvan nro 45/2006/2, 22.12.2006 lupamääräysten tarkistamista, Helsinki

LUVAN HAKIJA Helsingin Satama
PL 800
00099 Helsingin kaupunki
Y-tunnus 0201256-6

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Hakemus koskee Helsingin ydinkeskustassa sijaitsevaa satamaa, joka käsittää Laivasillankadun itäpuolella olevan Eteläsataman ja lahden vastakkaisella rannalla olevan Katajanokan satamanosan laivojen kääntöalueineen. Jäänmurtajalaiturit ja Kauppatorin vesibussi- ja -liikennelaiturit eivät enää sisälly alueeseen. Myös Kanavaterminaali on poistunut käytöstä ja alue on luovutettu kiinteistöviraston hallintaan. Satama-alueen kiinteistöt ovat Helsingin kaupungin omistuksessa ja alueet on vuokrattu Helsingin Satamalle. Satama sijaitsee kiinteistöillä 91-3-9906-101, 91-3-9909-100, 91-7-9909-100, 91-7-9906-102, 91-9-9906-101, 91-9-9909-100 ja 91-9-9906-1 sekä Katajanokalla kiinteistöillä 91-8-9906-100 ja 91-432-5-2.

Satama on yleissatama, joka on erikoistunut matkustajaliikenteeseen ja suuryksikköliikenteeseen. Sataman nimi on Helsingin Satama, Eteläsatama ja Katajanokan satama.

ASIAN VIREILLETULO Hakemus on tullut vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 19.12.2012.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Pääosin kauppamerenkulun käyttöön tarkoitettua ja yli 1 350 tonnin vetoisille aluksille soveltuvan sataman tai lastaus- taikka purkulaiturin toimintaan on oltava ympäristölupa ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin ja ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin kohdan 12 a) perusteella. Lupa-

määräysten tarkistaminen perustuu ympäristönsuojelulain 55 §:n 2 momenttiin ja Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen nro 45/2006/2, jossa toiminnanharjoittaja on veloitettu jättämään hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi viimeistään 31.12.2012.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Aluehallintovirasto ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin kohdan 12 a) perusteella.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA ALUEEN KAAVOITUS

Satamaa koskevat luvat, päätökset ja sopimukset

- Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on 22.12.2006 antamallaan päätöksellä nro 45/2006/2 myöntänyt Eteläsataman (ml. Katajannokan satamanosan) toiminnalle ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisen ympäristöluvan. Vaasan hallinto-oikeus on 10.12.2007 antamallaan päätöksellä nro 07/0750/3 (lainvoimainen 9.1.2008) täydentänyt lupamääräystä 16.

Ympäristöluvan melua koskevat lupamääräykset 4 ja 5 kuuluivat seuraavasti:

4. Satamatoimintojen aiheuttama melutaso L_{Aeq} ei saa asuinrakennusten tontin kohdalla ylittää päivällä klo 7.00–22.00 melutasoa 55 dB eikä yöllä klo 22.00–7.00 melutasoa 50 dB lukuun ottamatta päiväajan melutasoa määräyksessä 5 tarkoitetulla alueella.

Melutasoja määriteltäessä on tarvittaessa otettava huomioon vaikutusalueella ilmenevä melun kapeakaistaisuus tai iskumaisuus valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisesti.

5. Luvan saajan on esitettävä sataman meluntorjunnasta selvitys, jossa tarkastellaan mahdollisuuksia melutason alentamiseksi Kaivopuistossa Kalliolinnantien ja Myllytien asuinrakennusten tonttien kohdalla siten, että alueella saavutetaan melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melutasot. Selvityksessä on tarkasteltava eri toimenpiteitä ja niiden kustannuksia sekä mahdollisia toteuttamisaikatauluja. Selvitys on toimitettava Länsi-Suomen ympäristölupavirastolle 31.12. 2007 mennessä. Selvityksen perusteella lupaviranomainen voi täsmentää tai täydentää päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

Lisäksi määräyksessä 15 edellytettiin laatimaan kolmen vuoden välein satamatoimintaa koskeva meluselvitys. Määräyksen 7 mukaan Ilmaan joutuvista päästöistä (tavoitteena vähentää päästöjä 10 % vuoden 2003 tasosta) tuli esittää selvitys Länsi-Suomen ympäristölupavirastolle 31.12.2007 mennessä.

Hulevesiä koskeva lupamääräys 16 kuuluu täydennettynä seuraavasti:

16. Mereen johdettavien hulevesien laatu tulee selvittää päästöjen kannalta olennaisilta osin kertaluonteisesti 31.12.2007 mennessä. Hulevesistä tulee tutkia ainakin pH, sähkönjohtavuus, kiintoaine, kokonaistyyppi ja -fosfori sekä mineraaliöljy.

Luvan saajan tulee 31.12.2007 mennessä laatia ja toimittaa Uudenmaan ympäristökeskukselle selvitys Eteläsataman edustan sedimenttien leviämisestä alusten potkurivirtojen vaikutuksesta.

Luvan saajan tulee osallistua sataman päästöjen osuudella Helsingin merialueen yhteistarkkailuun.

- Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on 29.4.2009 annetulla päätöksellä nrot 32–33/2009/2 (lainvoimaiseksi 18.2.2010) hyväksynyt ympäristöluvan nro 45/2006/2, 22.12.2006 lupamääräyksissä 5 ja 7 edellytetyt selvitykset koskien sataman melun ja ilmaan joutuvien päästöjen vähentämistä. Samalla ympäristölupavirasto muutti ympäristöluvan lupamääräyksen 4 kuumalumaan seuraavasti:

4. Helsingin Eteläsataman satamatoiminnasta aiheutuva melutaso L_{Aeq} ei saa 1.6.2009 alkaen ylittää lähimpien asuinrakennusten tontin kohdalla päivällä klo 7.00–22.00 melutasoa 55 dB eikä yöllä klo 22.00–7.00 melutasoa 50 dB.

Laituri paikalle EO1 ei saa 1.6.2009 alkaen päiväaikaan (klo 7.00–22.00) sijoittaa alusta, jonka äänitehotaso L_{WA} on ≥ 106 dB ja yöaikaan (klo 22.00–7.00) alusta, jonka äänitehotaso L_{WA} on ≥ 100 dB.

Jos asuinrakennusten tontin kohdalla mitattu melu on kapeakaistaista tai iskumaista, on siihen lisättävä 5 dB ennen melutason vertaamista määräyksen raja-arvoon.

Lisäksi päätöksessä nrot 32–33/2009/2 edellytettiin liittämään päivitetty maasähköselvitys 31.12.2012 mennessä vireille pantavaan tarkistamishakemukseen.

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 25.2.2013 (dnro UUDELY/389/07.00/2010) esittänyt kantanaan, että Katajanokan pohjoisosassa sijaitseva, jäänmurtajien käyttöön varattu Merikasarmilaituri ei vaadi ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, koska se ei ole varattu kauppamerenkulun tarkoituksiin eikä laiturilla harjoiteta alusten lastaus- tai purkutoimintaa.
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalouspalvelut-yksikön päätös dnro 1287/5723/2012, 5.7.2013 Helsingin edustan merialueen kalataloudellisen yhteistarkkailuohjelman hyväksymisestä.

- Helsingin Sataman ja Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan (YTV) sopimus dnro 1731/80/800-08, 19.12.2008 Helsingin satamien ilmanlaadun yhteistarkkailusuunnitelmasta vuosiksi 2009–2013. Tarkkailua jatketaan HSY:n hallituksen 20.12.2013 hyväksymän suunnitelman ”Pääkaupunkiseudun ilmanlaadun seurantasuunnitelma vuosille 2014–2018” mukaisesti.
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymisratkaisu dnro UUDELY/389/07.00/2010, 20.11.2012 merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisen Eteläsataman (ml. Katajanokan) jätehuoltosuunnitelman hyväksymisestä.

Kaavoitus

Eteläsatama ja Katajannokan satamanosa on kaavoitettu asemakaavassa satama-alueeksi (LS). Olympiaterminaali-Makasiiniterminaalin alueen asemakaava on vahvistettu 15.12.1999, Katajannokan eteläosan asemakaava on vahvistettu 14.7.1986.

SATAMAN SIJAINNITPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Sijainti Eteläsatama ja Katajannokan satamanosa sijaitsevat Helsinginniemiellä Helsingin ydinkeskustan tuntumassa Kauppatorin eteläpuolella, satamaltaan molemmiin puolin. Sataman lähistöllä on useita julkisen hallinnon rakennuksia ja tuhansia työpaikkoja. Asutusta on lähimmillään Olympiaterminaalin länsi- ja lounaispuolella Ullanlinnan ja Kaivopuiston kaupunginosissa sekä Katajanokan terminaalin pohjoispuolella Katajanokan kaupunginosassa. Sataman lähistöllä asuu arviolta 6 000 ihmistä.

Koko satama-alueen pinta-ala on noin 18 hehtaaria.

Merialue Sataman edustan merialue kuuluu Helsinki–Porkkala-rannikko-vesimuodostumaan, jonka pintavesien ekologinen tila on nykyisellään pääosin tyydyttävä ja tavoitetilalla vuonna 2027 on hyvä. Helsingin ja Espoon edustan merialueen yhteistarkkailun 2010 tulosten perusteella Eteläsataman läheisyydessä ei havaittu poikkeuksellisen korkeita ravinnepitoisuuksia eikä huonoa veden hygieenistä laatua. Vedestä mitattujen orgaanisten tinayhdisteiden pitoisuudet eivät liioin ole suuria verrattuna satamaltaisiin yleensä. Tehdyn sedimenttitutkimuksen mukaan orgaanisia tinayhdisteitä havaittiin ainoastaan yhdessä näytepisteessä, joka sijaitsi Katajanokan kaakkoispuolella.

Sataman edustan vesialueet ovat vilkkaita vesiliikennealueita, joilla ei harjoiteta kalastusta.

Ilman laatu Ilman laatu Helsingissä on keskimäärin melko hyvä. Satamien osuus pääkaupunkiseudun päästöistä ilmaan on kohtalaisen pieni, typen oksidien päästö noin 8 % ja rikkidioksidin ja hiukkasten päästöt noin 5 %. Satama

sijaitsee kuitenkin kaupungin keskustassa ja päästöt vapautuvat matalalta, joten niillä saattaa ajoittain olla huomattava paikallinen merkitys.

Nykyään Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY -kuntayhtymä mittaa laivaliikenteen vaikutuksia ilman laatuun vuorovuosina Länsisatamassa, Eteläsatamassa tai Katajanokalla.

Maaperä ja pohjavesi

Sataman alueen maaperän ei tiedetä pilaantuneen. Satama ei myöskään sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä sen läheisyydessä ole talousvesikaivoja tai pohjavedenottoja.

Suojeltavat kohteet

Sataman sisääntuloväylien vieressä noin 800 metrin päässä satamasta sijaitsevat Puolimatkanssaaren ja Pormestarinhevon luonnonsuojelualueet, joiden suojelun perusteena on linnuston suojelu.

SATAMAN TOIMINTA

Sataman lastit ja liikenne

Olympiaterminaali ja Makasiiniterminaali Eteläsatamassa ja Katajanokan terminaali Katajanokalla palvelevat linjaliikenteen aluksia Tukholmaan ja Tallinaan, kesäkaudella lisäksi myös kansainvälisiä risteilyaluksia.

Eteläsatamassa on 7 liikennekäytössä olevaa laituripaikkaa (EPL, makasiinilaiturit EMA, EMB ja EM3, olympialaiturit EO2, EO1 ja EOA lueteltuina pohjoisesta etelään) ja Katajanokalla 6 laituripaikkaa (EK5, EKL, EK6, EK7 sekä risteilyalusten laiturit ERA ja ERB lueteltuina lännestä itään). Matkustaja-autolautoilla kuljetetaan ajoneuvoja, kuten henkilöautoja, linja-autoja ja rekkoja. Eteläsatamassa ja Katajanokalla ei ole konttiliikennettä eikä irtolasteja.

Vuonna 2011 Eteläsataman ja Katajanokan kautta kulki 4,8 miljoonaa matkustajaa sekä rekoissa ja perävaunuissa kuljetettua tavaraa n. 1,1 miljoonaa tonnia. Aluskäyntejä oli yhteensä 2 915 (5 790 vuonna 2003). Kansainvälisten risteilyalusten mukana kävi vuonna 2011 yhteensä 56 000 risteilyvierasta. Satama toimii ympäri vuorokauden.

Sataman alueella on pysäköintipaikkoja matkustajille, saattoliikenteelle ja työmatkapysäköinnille.

Eteläsataman ja Katajanokan liikennemäärät satamosittain jaoteltuina v. 2011:

Satamanosa	Tavara- tuonti 1000 t	Tavara- vienti 1000 t	Rekat ja muu raskas liikenne kpl	Henkilö- autot kpl	Linja- autot kpl	Linja- liiken- teen aluksia	Ris- teili- jöitä
Kanavaterminaali*	0	0	0	34	2	1	44
Katajanokan ter- minaali	409	400	73 000	275 255	8 315	1 089	35
Makasiiniterminaali	0	0	0	3 225	134	1 361	19
Olympiaterminaali	164	145	19 000	49 130	2 490	358	8
Yhteensä	573	545	92 000	327 644	10 941	2 809	106

* Kanavaterminaali ei enää sisälly sataman alueeseen

Vaarallisia aineita kuljetetaan IMO:n määräysten mukaisesti. Vaarallisten aineiden kuljetus matkustajalaivoilla on rajoitettua ja kaikista vaarallisista aineista on tehtävä ennakoilmoitus satamalle vähintään 24 tuntia ennen lastin saapumista. Vaarallisia aineita sisältävien lastiyksiköiden säilytys ei ole sallittua Eteläsatamassa/Katajanokalla. Jatkokuljetus tulee järjestää viimeistään neljän tunnin kuluessa lastin saapumisesta.

Eteläsataman ja Katajanokan kautta kuljetetut vaaralliset aineet (tuonti ja vienti yhteensä) vuonna 2011:

Laji	Tonnia
Räjähteet	1,5
Kaasut	1144
Palavat nesteet	
I	93
II	614
III	2 547
Tulenarat kiinteät aineet	10
Hapettavat aineet ja orgaaniset peroksidit	7,2
Myrkylliset aineet	20
Syövyttävät aineet	1 756
Muut vaaralliset aineet	1 226
Yhteensä	7 418

Vesihuolto ja viemärointi

Sataman oma vedenkulutus on runsaat 15 000 m³ (vuonna 2011). Tämän lisäksi aluksille on toimitettu vettä n. 220 000 m³ vuodessa.

Satamassa on järjestetty käymäläjätteiden vastaanotto aluksista. Jokainen laivapaikka on viemäroity. Viemäreiden vastaanottokapasiteetti on noin 100 m³/h. Aluksilta vastaanotettavat jätevedet ohjataan ensin sataman omaan viemäriin ja edelleen Helsingin Seudun Ympäristöpalveluiden (HSY) jätevedenpuhdistukseen Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Energian käyttö ja polttoainehuolto

Sataman vuotuinen sähköenergiankulutus on viime vuosina ollut noin 6 500 MWh ja lämpöenergian kulutus runsaat 8 000 MWh vuodessa. Satamaa koskevat Helsingin kaupungin hallintokunta-kohtaiset energiansääs-

tötavoitteet. Vuodelle 2013 asetettu tavoite on 4 %:n vähennys vuoden 2010 kokonaisenergiankulutuksesta (15 486 MWh). Maasähkön lisääntyvä käyttö tulee kuitenkin lisäämään merkittävästi sähkönkulutusta Eteläsataman ja Katajanokan alueilla.

Maasähkөөn liittymismahdollisuus on nyt Eteläsataman laituripaikoilla EPL, EMA, EMB ja EO1. Myös Katajanokalla on otettu käyttöön (syksyllä 2012) maasähköliitäntä laituripaikalla EK6, jota käyttävät Viking Linen alukset Mariella ja Gabriella. Eteläsataman paikat soveltuvat erityisesti Tallinnaan liikennöivien pika-alusten käyttöön, joiden sähköntarve on huomattavasti pienempi suurempiin linjaliikenteen aluksiin verrattuna.

Satamaan on rakennettu mm. pitkälle automatisoitu maasähkömuuntamo, mittava määrä kaapelointeja ja niiden varajärjestelmä sekä kiskoilla liikuteltava kaapelinsiirtolaite. Muuntajan teho (4 MW) vastaa puolta koko Katajanokan kaupunginosan käyttämästä huipputehosta.

Bunkraus eli poltto- ja voiteluöljyn pumppaus laivoihin tapahtuu säiliöautoista pumppaamalla öljy-yhtiöiden henkilökunnan toimesta.

Työkoneiden tankkausta varten Eteläsataman puolella on kaksi polttoainesäiliötä ja Katajanokalla yksi. Eteläsataman 5 m³:n säiliö on standardin SFS 2733 mukainen ja pienempi, 0,44 m³:n säiliö standardin 313/85 44 §:n mukainen. Katajanokan 6 m³:n säiliö on standardin SFS 2733 mukainen.

YMPÄRISTÖKUORMITUS JA -VAIKUTUKSET

Päästöt vesiin ja viemäriin

Lähes kaikki sataman sadevedet valuvat suoraan mereen. Olympiatermiinalin alueella on muutama sadevesikaivo, joiden vedet ohjataan kaupungin yhteisviemäröityyn jätevesiviemäriin. Sadevesikaivoja puhdistetaan tarvittaessa. Talvella likaista lumikuormaa ei läjitetä satama-alueelle siten, että sulamisvedet valuisivat mereen. Pääosin lumet aurataan ja kuljetetaan edelleen sijoitettaviksi virallisille lumenkaatopaikoille.

Kaikki olemassa olevat öljynerotuskaivot sijaitsevat joko katetuissa tiloissa tai hallitiloissa, joissa huolletaan ja säilytetään ajoneuvoja. Eteläsatamassa on öljynerotuskaivoja Etelärannan alueella ulkopuolisille vuokratusta pysäköintihallissa ja trukkihallissa sekä sataman omassa käytössä olevalla autojen pesupaikalla. Katajanokalla Viking Linen autotarkastusrakennuksessa on öljynerotuskaivo. Kaikissa öljynerotuskaivoissa on pintahälyttimet ja kaivojen huollot merkitään huoltokirjaan. Niiden viemärikaivojen kohdalla, joissa ei ole erikseen öljynerotusta, on käytetty kumimattoja valumisen estämiseksi, minkä lisäksi kaivojen läheisyydessä säilytetään imeytysmateriaalia.

Eteläsataman ja Katajanokan hulevesiselvitys, jota ympäristöluvassa (nro 45/2006/2) edellytettiin, tehtiin vuonna 2007 ("Helsingin Satama, Eteläsa-

taman ja Länsisataman hulevesiselvitys”. Ramboll Finland Oy, 31.12.2007). Hulevesinäytteitä otettiin neljästä hulevesiviemäristön tarkastuskaivosta (Olympialaiturilta, Makasiinilaiturilta, Katajanokan terminaalin 8 läheltä ja Kanavaterminaalin läheltä). Näytteet otettiin sateisina päivinä.

Tulosten mukaan Eteläsataman ja Katajanokan alueelta kertyvien sadevesien ravinnepitoisuudet olivat alhaisia. Sataman kuormitus ympäröivälle merialueelle koostuu pääasiassa kiintoaineesta. Olympialaiturin tarkastuskaivon vedestä todettiin hieman korkeampi mineraaliöljypitoisuus (2,2 mg/l) kuin Helsingin hulevesissä keskimäärin. Pitoisuus on kuitenkin selvästi HELCOM-suosituksen (18/2) alapuolella, jonka mukaan mereen ei saisi päästää vesiä, joiden öljypitoisuus on yli 15 mg/kg. Mineraaliöljykuormitus arvioidaan noin 140 kiloksi vuodessa. Näytteistä ei tavattu haihtuvia hiiliveytyjä.

Tutkimuksessa mitattiin myös raskasmetallien ja arseenin pitoisuuksia Makasiinilaiturin ja K8:n tarkastuskaivoissa. Pitoisuuksien todettiin alittavan juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimukset (VNp 366/1994) ja raskasmetallikuormitus merialueelle todettiin yleisesti pieneksi. Ylimalkaan hulevesien mukana mereen joutuvien pitoisuuksien ei katsota muuttuneen aiemmasta.

Vuonna 2011 laivajätevesiä (ns. mustat ja harmaat vedet) otettiin vastaan yhteensä 160 293 m³, josta matkustajalaivojen osuus oli 155 210 m³ ja risteilijöiden loput. Jäteveden pumppauksen yhteydessä on periaatteessa mahdollista, että letkujen kiinnitys pettää, jolloin jätevedettä pääsee laiturialueelle ja edelleen mereen. Varotoimenpiteinä ovat letkujen kunnan tarkistukset, pumppauksen ohjeistus laivoille sekä valvonta pumppauksen aikana.

Potkurivirtaus selvitys

Helsingin Satama on teettänyt selvityksen sedimenttien liikkumisesta laivojen potkurivirtausten vaikutuksesta Eteläsataman edustalla (”Helsingin Satama, Eteläsataman potkurivirtaus selvitys 2007”, Luode Consulting Oy 16.10.2007). Sameusmittauksia tehtiin automaattisen veden laadun mittauslaitteiston avulla satama-altaasta väyliä pitkin (lännessä aina Särkän salmen eteläpuolelle asti). Pintaveden (0,5 m) sameuskartoituksen lisäksi tehtiin sameusluotauksia sekä virtaus- ja veden laatumittauksia. Mittaus kesti kaikkiaan noin kuukauden (27.6.–30.7.2007).

Mittaukset aloitettiin aamulla ennen reittialusliikenteen käynnistymistä tehdyillä taustamittauksilla. Satama-alueen keskimääräinen sameus oli sameusluotausten perusteella 5,9 NTU Katajanokan puolella ja 3,6 NTU Olympiaterminaalin edustalla. Pohjanläheisissä vesikerroksissa oli korkeimmillaan 10–13 NTU-sameusarvoja. (Yksi NTU vastaa likimain kiintoainepitoisuutta 1 mg/l. Selvästi paljain silmin havaittavan sameuden rajana pidetään tasoa 10 NTU. Vakavia virkistyshaittoja tai mahdollisia kalataloushaittoja voi ilmetä, kun sameus nousee yli tason 50 NTU.)

Selvityksessä todettiin, että pika-alusten sameusvaikutukset olivat hyvin vähäisiä. Ruotsinlaivat aiheuttivat laituriin kiinnittyessään selvää sameuden kasvua laiturialueen läheisyydessä. Koko vesipatsaan sameusarvot kasvoivat noin 3-kertaisiksi tausta-arvoihin nähden. Mitatut virtausnopeudet olivat selvästi pienempiä kuin Länsisatamassa, johtuen rakenteiltaan umpinaisista laitureista. Mitatut virtausnopeudet olivat yli 93 % ajasta hienojakoisen sedimentin resuspension raja-arvona pidettyä 10 cm/s hitaampia.

Jos satama-altaan pinta-alaksi oletetaan 0,6 km², alueen keskisyvyudeksi 8 m ja kiintoainepitoisuuden nousuksi 3,2 mg/l, niin alusliikenteen päivän aikana aiheuttama kiintoaineen resuspensio on suuruusluokkaa 15 t. Suurin osa resuspendoituneesta kiintoaineesta laskeutuu kuitenkin takaisin satama-altaan pohjaan yön aikana.

Sedimenttien haitta-aineselvitys

Helsingin Satama on teettänyt Eteläsataman sedimenttien haitta-aineselvityksen vuonna 2010 ("Eteläsataman sedimenttien haitta-aineselvitys", Kala- ja vesimonisteita nro 36, Kala- ja vesitutkimus Oy). Sedimenttinäytteitä otettiin 2.11.2010 kuudesta näytteenottopisteestä, joista kaksi sijaitsi Eteläsataman länsiosan edustalla (ES1 ja ES2), kaksi Katajanokan satama-alueen edustalla (ES3 ja ES4), yksi Katajanokan kärjen edustalla Valkosaaren itäpuolella (ES5) ja yksi Katajanokan kaakkoisosan edustalla (ES6). Potkurivirtojen huuhtoman tiiviin savipohjan takia näytepisteiltä saatiin tavoitellun 20 cm:n profiilin sijasta vain 0–10 cm:n profiili näytepisteiltä ES1–ES5. Haitta-aineista analysoitiin metallit (As, Cd, Cu, Cr, Pb, Ni, Zn ja Hg), PCB-, PAH- ja orgaaniset tinayhdisteet sekä mineraaliöljy.

Metallipitoisuudet olivat alhaisia pisteillä ES1–ES5, mutta uloimmalla pisteellä ES6 oli selvästi kohonneita pitoisuuksia kadmiumin, kuparin, lyijyn, sinkin ja elohopean osalta. Normalisoidut pitoisuudet ylittivät kuitenkin sinkin osalta sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (Ympäristöministeriö 19.5.2004) tason 1 kaikilla näytepisteillä. Orgaanisten tinayhdisteiden pitoisuudet olivat pistettä ES6 lukuunottamatta alle määritysrajan. Normalisoidut TBT-pitoisuudet ylittivät ohjeen tason 1 näytepisteen ES6 pintakerroksissa. Pitoisuudet jäivät kuitenkin alle tason 2, jonka pitoisuudet ylittävät massat luokitellaan pilaantuneiksi.

PCB-yhdisteiden pitoisuudet olivat muuten alle määritysrajan paitsi pisteen ES6 osalta, jossa haitta-ainetaso 1 (normalisoitu) ylittyi useiden kongeneerien osalta ja myös haitta-ainetaso 2 vähäisessä määrin 5–10 cm profiilissa kongeneerien 138 ja 153 osalta.

Normalisoidut PAH-yhdisteiden pitoisuudet ylittivät ainoastaan pisteessä ES6 haitta-ainetaso 1 ja osin myös tason 2. Mineraaliöljypitoisuudet olivat alle määritysrajan pistettä ES6 lukuunottamatta, jossa normalisoitu mineraaliöljypitoisuus ylitti tason 1 (mutta jäi kuitenkin alle tason 2) kaikissa profiileissa (0–5 cm, 5–10 cm, 10–20 cm ja 20–28 cm).

Yhteenvetona selvityksessä todetaan, että tutkimusalueen sedimenteissä oli yllättävän alhaisia haitta-ainepitoisuuksia. Ainoastaan Eteläsataman ulkopuolella pisteellä ES6 oli korkeampia pitoisuuksia. Eteläsataman satama-altaan sedimenttien haitta-ainepitoisuuksien seuraamiselle ei ole jatkossa erityistä tarvetta, koska haitta-ainepitoisuudet ovat alhaisia.

Idempänä Katajanokanluodon ympäristössä vuosina 2007 ja 2008 tehtyjen sedimenttiselvitysten (Kala- ja vesitutkimus Oy) perusteella pilaantunutta sedimenttiä esiintyi Eteläsatamaan johtavan väylän varrella ainakin Katajanokanluodon ympäristössä, jossa haitta-ainetaso 2 ylittäviä pitoisuuksia on todettu elohopean, TBT:n sekä useiden PAH-yhdisteiden osalta. Voidaan arvioida, että Eteläsataman satama-altaan hienojakoista ainesta on kulkeutunut ajan mittaan satama-alueen ulkopuolelle.

Päästöt ilmaan

Päästöjä ilmaan aiheutuu lähinnä laivojen pää- ja apukoneiden käytöstä sekä lämmityskattiloiden käytöstä, laivaille suuntautuvan ajoneuvoliikenteen pakokaasupäästöistä sekä satama-alueella toimivista työkoneista.

Helsingin Satama seuraa päästöjä Portensys-ohjelmalla (VTT:n kehittämä ja Satamatieto Oy:n toteuttama ja ylläpitämä internet-pohjainen alusliikenteen satamapäästöjen laskentamalli).

Arvio Eteläsataman ja Katajannokan satamanosan päästöistä ilmaan (tonneina) vuonna 2011:

	NO _x	CO	CO ₂	HC	PM ₁₀	PM _{2,5}	SO ₂
Laivojen päästöt	280	35	24 712	16	7,9	6,4	50
Maaliikenne	0,26	0,22	47	0,05	0,008	0,008	0
Työkoneet	0,38	0,17	93	0,04	0,008	0,008	0
Yhteensä	280,6	35	24 852	16,1	7,9	6,4	50

Vuoden 2003 päästöihin verrattuna sataman typen oksidien päästöt ovat vähentyneet 58 % ja rikkidioksidipäästöt lähes 49 %. Alukset tuottavat tarvitsemansa sähkön laiturissa ollessaan apukoneiden avulla, ellei maasähkön liittyminen ole mahdollista. Apukoneet tuottavat lähinnä hiilidioksidi-, typenoksidi-, rikkidioksidi- ja hiukkaspäästöjä, joista erityisesti typenoksidipäästöt ovat yleensä melko suuret. Maasähkön käyttöä on lisätty satamassa viime vuosina, mutta maasähkön käyttöönoton laajentaminen edelleen ei ole ongelmattonta, koska alusten viipymäajat, sähkötehon tarve ja valmiudet maasähkön vastaanottamiseen vaihtelevat aluskohtaisesti. Maasähkön käyttöä kustannustehokkaampaa olisi panostaa vähärikkisempään polttoaineeseen ja typenoksidipäästöjen vähentämistekniikoihin, kuten vesiruiskutukseen ja katalysaattoreiden käyttöön. Laivojen pakokaasupäästöt tulevat joka tapauksessa vähenemään lähivuosina kansainvälisten säännösten perusteella.

Toiminnasta ei aiheudu pölyvaikutuksia ympäristöön. Sataman vaikutus ilman laatuun on hyvin paikallinen. Myös ajallista vaihtelua ilmenee. Pää-

kaupunkiseutua koskevan ilmanlaatuselvityksen ("Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2011", Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä HSY, 28.5.2012) Eteläsatamassa (Eteläranta 7) mitattiin silloiseen seurantaan liittyen kohonneita saastepitoisuuksia laivojen tulo- ja lähtöaikoina. Melko korkeita, yli $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittäviä rikkidioksidin tuntipitoisuuksia oli kuitenkin vain kuusi kappaletta. Katajanokalla puolestaan mitattiin v. 2013 typen oksidien, pienhiukkasten ja rikkidioksidin pitoisuuksia ("Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2013", HSY, 16.5.2014). Typen oksidien raja- ja ohjearvot eivät ylittyneet. Vuosipitoisuus oli melko matala, $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$, eli alle puolet vuosiraja-arvosta. Suurimmat tunti- ja vuorokausiohjearvoon verrannolliset pitoisuudet olivat 60 ja 70 % ohjearvosta. Typidioksidipitoisuuksiin vaikuttivat erityisesti laivaliikenteen päästöt. Pienhiukkasten vuosikeskiarvo oli $8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ eli alle raja-arvon ja WHO-ohjearvon. WHO:n vuorokausipitoisuuksille antama ohjearvo ylittyi yhtenä päivänä. Rikkidioksidin tuntipitoisuudet olivat muutamia kertoja melko korkeita, mutta eivät ylittäneet raja- tai ohjearvoja. Rikkidioksidin vuosikeskiarvo oli kuitenkin matala, $3 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Haju

Toiminnasta ei normaalisti aiheudu hajuvaikutuksia ympäristöön. Jätevesien pumppaamisesta maihin on ajoittain aiheutunut hajuhaittoja satama-alueella ja sen lähiympäristössä. Nykyisin satamassa toimivilla varustamoilla on säännöllisesti liikennevälineillä matkustajalaivoilla käytössä jätevesien esikäsittely (otsonointi). Vaikutuksia on seurattu yhdessä HSY:n kanssa.

Melulähteet

Merkittävimmät melun lähteet Eteläsataman ja Katajanokan satamanosan toiminnassa ovat laivojen pää- ja apukoneet, maaliikenne, ilmastointijärjestelmät ja työkoneet. Rampeista ja kuulutuksista on aiempina vuosina aiheutunut hetkellistä häiritsevää melua, josta naapuristo on valittanut. Valitusten perusteella on ryhdytty korjaaviin toimenpiteisiin ja viime vuosina valitusten määrä on vähentynyt.

Aiemmin kävi ilmi, että M/S Silja Opera laituripaikalla EO1 sijaitessaan aiheutti Kaivopuiston lähimpien asuintalojen ulkoseinän kohdalla L_{Aeq} 59 dB:n melutaso. EO1 on Olympialaiturin eteläisempi laituripaikka, joka sijaitsee lähimpänä Kaivopuiston asuinrakennuksia. Vuonna 2007 tehdyn meluselvityksen ("Eteläsatama, ympäristömeluselvityksen päivitys 2007". Insinööritoimisto Akukon Oy raportti 12/2007) perusteella todettiin, että jos laituripaikalla EO1 sijaitsee päiväsaikaan (klo 7–22) risteilijä, jonka äänitehotaso (L_{WA}) on vähintään 106 dB tai suurempi, päiväajan raja-arvo ylittyy. Vastaavasti yöajalle (klo 22–7) asetettu raja-arvo ylittyy, mikäli laiturisiin EO1 on sijoitettu risteilijä, jonka äänitehotaso on vähintään 100 dB. Tämän jälkeen ympäristölupavirasto lisäsi lupapäätökseen (nro 45/2006/2) tarkennuksen koskien laituripaikalle EO1 sijoitettavien aluksien melutasoja. Päätöksen (nrot 32–33/2009/2) mukaan paikalle ei saa 1.6.2009 lähtien sijoittaa päiväsaikaan alusta, jonka äänitehotaso (L_{WA}) on 106 dB tai suurempi, eikä vastaavasti yöaikaan alusta, jonka äänitehotaso on 100 dB tai suurempi.

EO1 on edelleen käytössä, mutta sitä käyttävät säännöllisen linjaliikenteen sijasta epäsäännöllisemmin Eteläsatamassa vierailevat alukset. Satunnaisesti laituri paikalle joudutaan sijoittamaan myös risteilyaluksia, joiden äänitehotaso ei etukäteen tiedetä. Mikäli havaitaan, että alus aiheuttaa meluhaittaa tai valituksia, alus pyritään mahdollisuuksien mukaan siirtämään toiseen laituriin tai aluksen pääsy laituriin tulevaisuudessa evätään.

Ympäristömeluselvitys vuodelta 2012

Helsingin kaupunki on teettänyt Eteläsataman (ml. Katajanokan satamanosan) ympäristömeluselvityksen päivityksen ("Helsingin Eteläsatama, ympäristömeluselvitys 2012", TL akustiikka, raportti nro 11208-2) vastamaan alkuvuoden 2012 tilannetta. Sataman melu alueen ympäristössä laskettiin pohjoismaisilla teollisuuden ja liikenteen melun laskentamalleilla. Lähtötietoina käytettiin päivitettyjä tietoja liikenteestä ja laivojen melupäästöistä. Tuloksia verrattiin sataman ympäristöluvan raja-arvoihin. Melu-
vyöhykekartat laskettiin 2 m:n korkeudella maanpinnasta. Laskentapisteen tiheys oli 5 m x 5 m.

Sataman osalta laskettiin kaksi tilannetta: talvikauden 'vakiopäivä', jolloin satamassa on vain linjamatkustajalaivoja ja 'vilkas' kesäpäivä, jolloin Katajanokan risteilylaitureissa on lisäksi kaksi risteilijää.

Melupäästötietoina käytettiin aikaisempien selvitysten melupäästötietoja. Lisäksi tehtiin mittauksia Viking Linen Mariellalle ja Tallink-Siljan Symphonylle. Mariella on nyt, tehtyjen parannustoimien johdosta, 4 dB hiljaisempi kuin vuonna 2003. Alus on kuitenkin edelleen melultaan kaapekaistainen. Symphonyn tulos on 1 dB pienempi kuin Serenaden.

Alusten melutasot (L_{WA}) ovat: Mariella 101 dB, Symphony 106 dB, Serenade 107 dB ja Gabriella 107 dB.

Maasähkön käyttöönotolla ei pystytä vaikuttamaan kaikkiin matkustajalaivojen melulähteisiin, kuten ilmastointijärjestelmien puhaltimiin eikä laivojen lastauksesta aiheutuviin ääniin.

Matkustajalaivojen päivittäiset laiturissaoloajat (minuuttia) alkaen tammi-kuusta 2012:

Laituri	Alus	Päivä (klo 7–22)	Yö (klo 22–7)
EO2	Serenade/Symphony	425	-
EK6	Gabriella/Mariella	450	-
EK7	XPRS	120	-

Linda Linen katamaraaneja Karolin ja Merilin (molemmat käyttävät maasähköä) ei otettu mukaan selvitykseen, sillä niiden melupäästö on merkityksetöntä sataman ja ympäristön muuhun meluun verrattuna. Talviaikaan muut alukset kuin em. katamaraanit eivät yövy satamassa.

Kesäkauden vilkkaan päivän laskentatilanteessa sijoitettiin risteilijät Katajanokan laitureihin EK5 ja ERA, jotka olivat kesällä 2011 selvästi käytetyimmät risteilijälaiturit. Risteilijöiden oletettiin viipyvän laiturissa keskimääräisen käynnin keston verran eli 10 h päiväsaikaan. Risteilijöiden melupäästönä käytettiin keskimääräisen risteilijän melupäästöä, 107 dB (laskettu mitattujen 29 risteilijän tulosten keskiarvona).

Ajoneuvoliikenteen osalta talvi- ja kesäpäivän laskennassa käytettiin melun kannalta pahinta tapausta olettamalla ajoneuvoliikenteen määrä laivojen maksimikapasiteetin mukaiseksi.

Selvityksen mukaan sataman päiväajan melu on vuoden 2012 tilanteessa lähimpien asuintalojen luona valtaosan vuodesta selvästi nykyisen ympäristöluvan raja-arvon (L_{Aeq}) 55 dB alapuolella. Sellaisena kesäpäivänä, jolloin Katajanokan risteilylaiturissa on risteilijä, laskennallinen melu on Linnankadun lähimmän talon luona (Katajanokalla) yhtä suuri kuin raja-arvo.

Pistelaskennan tuloksena saadut keskiäänitasot L_{Aeq} (dB):

Piste	Sijainti	Talvipäivä	Kesäpäivä
1	Kallioliinantie 10	47	48
2	Myllytie	49	49
3	Vuorimiehenkatu 1	51	52
4	Eteläranta 2	50	51
5	Linnankatu 12	51	55

Yöllä satamasta ei aiheudu melua asuinalueille.

Täriinä

Sataman toiminnasta voi epäsuorasti aiheutua täriinävaikutuksia raskaan liikenteen kautta. Raskaan liikenteen käyttämät reitit sijaitsevat osin asuin- ja toimitilojen läheisyydessä Kaivopuiston ja Etelärannan alueilla. Vaihtoehtoisia liikennereittejä ei ole.

Jätteet

Sataman jätehuoltosuunnitelma sisältää sekä aluksista peräisin olevien jätteiden että sataman kiinteistöjätteiden jätehuollon. Kiinteistöjätettä syntyy lähinnä alueen toimisto- ja varistorakennuksista, ravintoloista ja vastaavista. Helsingin Satama on toimittanut päivitetyn Eteläsataman (ml. Katajanokan) merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisen jätehuoltosuunnitelman 26.9.2012 Uudenmaan ELY-keskukselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemistä varten. Uudenmaan ELY-keskus hyväksyi jätehuoltosuunnitelman 20.11.2012 kirjeellään dnro UUDELY/389/07.00/2010.

Alusjätteiden jätehuollosta vastaavat Helsingin Sataman lukuun kilpailutuksella valitut jätehuoltoyritykset. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi on myöntänyt suurimmalle osalle Eteläsatamassa ja Katajanokalla liikennöivistä aluksista poikkeusluvan jätteiden jättöpakosta ja siihen liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta. Täten linjaliikenteen varustamot Viking Line, Silja Line ja Linda Line huolehtivat itse asianmukaisen jätehuollon järjestämisestä. Poikkeuksena ovat laivoissa syntyvät käymälä- ja pesuvedet, jotka johdetaan aina Helsingin Sataman viemäriverkkoon. Helsingin Sataman jä-

tehuollon piiriin kuuluvat lähinnä kansainväliset risteilyalukset ja siten vain pieni osa aluskäynneistä. Kansainvälinen ruokajäte kerätään aluksista, jotka ovat reitillään poikenneet EU:n ulkopuoliseen satamaan.

Helsingin Satama sopii alueella syntyvien kiinteistöjätteiden keräämisestä kulloinkin kilpailutuksella valitun jätehuoltoyrityksen kanssa. Molemmissa satamanosissa on lukuisia jätteiden keräilypisteitä. Niiden seuranta on jatkuvaa.

Satamassa otettiin vuonna 2011 aluksilta vastaan öljylietettä (sludge) noin 745 tonnia, sekajätettä (kaatopaikkajätettä) noin 10,5 tonnia ja alusjäteveisiä (mustat + harmaat) noin 160 300 m³. Satamatoiminnassa syntyi sekajätettä noin 199 tonnia, paperi- ja pahvijätettä 57 tonnia, biojätettä 28,5 tonnia ja lasijätettä noin 1,9 tonnia.

Toiminta jätehuollon osalta on kuvattu Helsingin Sataman toimintajärjestelmässä, joka on sertifioitu standardien ISO 9001 ja ISO 14 001 mukaan. Toimintaa kehitetään jatkuvasti sisäisten ja ulkoisten auditointien avulla. Helsingin Satama ohjeistaa terminaalipalveluja tuottavia vuokralaisiaan vuokrasopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä jäteohjeella ja ongelmajäteohjeella.

Päästöt maaperään

Satamassa ei käsitellä irtolasteja, joten satamatoiminnasta ei aiheudu merkittäviä päästöjä maaperään.

Poikkeuksellisiin tilanteisiin varautuminen

Satamassa on toteutettu syksyllä 2012 riskinarviointi ("Helsingin Eteläsatama ja Katajanokan satama, ympäristöriskianalyysi", Insinööritoimisto Ecobio Oy 2.10.2012). Riskianalyysi tehtiin käyttäen VTT:n SARAmenetelmää. Satamassa on käytössä Riskipiste-ohjelma (4KS). Satamassa toteutetaan säännöllisiä riskitarkasteluja.

Riskit liittyvät lähinnä polttoainehuoltoon, rikkoutumisiin, letkujen kiinnitysten peittämiseen (esim. jäteveden pumppauksen yhteydessä), onnettomuuksiin, kolareihin, tulipaloihin ja häiriöihin jätehuoltoketjussa.

PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka

Satamatoiminnalle ei ole EU:ssa erikseen määriteltyä parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BREF-dokumenttia). Helsingin Satama selvittää parhailaan, millaiset mahdollisuudet on harjoittaa LNG:n (nesteytetyn maakaasun) tankkausta eri sataman osissa.

Syyskuussa 2012 Euroopan parlamentti hyväksyi vuoden 2015 alusta voimaan tulevan ns. rikkidirektiivin, jonka mukaan Itämeren alueella liikennöivien alusten polttoaineen rikkipitoisuus saa olla enintään 0,1 %. Tämä

velvoite tulee jatkossa vaikuttamaan myös Eteläsatamassa ja Katajanokalla liikennöiviin aluksiin. Nykyisin säännöllisen linjaliikenteen alukset sekä kansainväliset risteilijät käyttävät yli 2 tuntia satamassa ollessaan polttoainetta, jonka rikkipitoisuus on alle 0,1 % tai maasähköä.

Tämänhetkisten tietojen perusteella näyttäisi siltä, että kokonaisympäristövaikutusten kannalta maasähkön käyttöä kustannustehokkaampaa olisi panostaa vähärikkisempään polttoaineeseen ja typen oksidien vähentämistekniikoihin.

Helsingin Satama laatii parhaillaan energiansäästösuunnitelmaa Eteläsatamaan ja Katajanokalle.

Uusissa laivoissa on keskimäärin pienemmät melutasot. Myös uudet työkonet ovat aiempaa hiljaisempia. Laituripaikka EO1 sijaitsee lähimpänä asutusta, minkä vuoksi melurajat otetaan huomioon laivojen sijoittelussa satamassa.

Laatustandardin ISO 9001:2000, ympäristöstandardin ISO 14001:2004 sekä työterveys- ja työturvallisuusstandardin OHSAS 18001:2007 mukainen laatu-, ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmien ulkoinen auditointi on viimeksi toteutettu syyskuussa 2012.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Merialueen tarkkailu

Helsingin Satama on osallistunut Helsingin ja Espoon merialueen yhteistarkkailuun Helsingin Länsisataman ja Eteläsataman vesistö tarkkailusuunnitelman 2010–2015 mukaan valvontaviranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen pohjalta. Veden laatua Eteläsataman edustalla selvitetään joka kolmas vuosi 4 kertaa vuodessa otettavin näyttein. Tuloksia verrataan muun yhteistarkkailun tuottamaan tietoon (muut näytepisteet) ja Helsingin merenrantavesien muuhun laadun seurantaan. Helsingin ja Espoon merialueen uutta yhteistarkkailuohjelmaa laaditaan parhaillaan (syksyllä 2013), johon Helsingin Satama osallistuu. Tarkkailuvelvoite perustuu toiminnanharjoittajalle myönnettyihin vesi- ja ympäristölupiin.

Ilman laadun tarkkailu

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY-kuntayhtymä suorittaa vuosittaisia ilmanlaadun seuranta muun muassa Helsingissä. HSY:n ilmanlaadun mittauksilla täytetään myös Helsingin Sataman ilmanlaadun seurantavelvoitteet. Pääkaupunkiseudun ilmanlaadun seurantasuunnitelma vuosille 2014–2018 (päivätty 13.5.2013) sisältää ilmanlaadun jatkuvatoimisia mittauksia satamissa. Siirrettävällä mittausasemalla seurataan Eteläsataman, Länsisataman ja Vuosaaren sataman vaikutuksia ilman laatuun yhden vuoden ajan kussakin satamassa. Kyseinen siirrettävä mittausasema otettiin käyttöön vuonna 2009. Mitattavat parametrit ovat typenoksidit, pien-

hiukkaset (PM_{2,5}) ja rikkidioksidi. Lisäksi ilmanlaadun seurannan tueksi tehdään päästökartoituksia. Vuosittain kerätään ja arvioidaan laivaliikenteen ja satamatoimintojen päästöt. HSY raportoi ilmanlaadun seurannan tulokset vuosiraportissaan ja lisäksi neljästi vuodessa ilmestyvässä lyhyessä ilmanlaatukatsauksessa. HSY toimittaa reaaliaikaiset ilmanlaatu tiedot myös valtakunnalliseen ilmanlaatuportaaliin.

Melun tarkkailu

Helsingin Satama mittaa jokaisen uuden, säännölliseen matkustajaliikenteeseen tulevan aluksen melutason. Tarvittaessa melumallinnus päivitetään mittausten perusteella. Meluselvityksiä on tehty muutaman vuoden välein.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu kuuluttamalla 30.1.–1.3.2013 Helsingin kaupungin ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustauluilla. Hakemuksesta on ympäristönsuojelulain 38 §:n mukaisesti erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Lausunnot

Hakemuksesta on ympäristönsuojelulain 36 §:n mukaisesti pyydetty lausunnot Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus), Helsingin kaupunginhallitukselta sekä Helsingin kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta.

1) **Uudenmaan ELY-keskus/ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** toteaa lausunnossaan, että alukset on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava melupäästönsä mukaisesti sellaisille laituripaikoille, joissa niistä kulloinkin on vähiten meluhaittaa naapurustolle. Selvitys Eteläsataman aiheuttamasta melusta ja sen leviämisestä ympäristöön sekä melun vähentämismahdollisuuksista on laadittava kolmen vuoden välein. Suunnitelma meluselvityksen laatimiseksi on toimitettava ELY-keskuksen tarkistettavaksi hyvissä ajoin ennen selvityksen laatimista. Selvitys on tallennettava sähköisessä muodossa ympäristöhallinnon melutietojärjestelmään.

Alukset on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava ilmaan aiheutuvien päästöjen mukaisesti sellaisille laituripaikoille, joissa niistä kulloinkin on vähiten haittaa naapurustolle. Toiminnan vaikutuksia ilmanlaatuun on tarkkailtava. Tarkkailu voidaan järjestää osallistumalla pääkaupunkiseudun (HSY) ilmanlaadun yhteistarkkailuun.

Lupapäätöksessä olisi otettava kantaa, millä edellytyksillä alusten polttoainesäiliöiden tankkaus voitaisiin suorittaa suoraan proomusta tai toisesta aluksesta.

Vuositiedot on toimitettava tyvi-palvelun kautta ympäristöhallinnon tietojärjestelmään niiltä osin kuin se on mahdollista.

2) **Helsingin kaupungin ympäristölautakunta** toteaa, että vuodesta 2015 alkaen Itämerellä liikennöivien alusten rikkipitoisuus saa olla enintään 0,1 %, ellei aluksella ole savukaasunpuhdistimia. Lupamääräys 5 tulee korvata melutilanteen seuraamista koskevalla määräyksellä. Ympäristöluvassa asetettujen melurajojen noudattamiseksi hakija tulee määrätä tekemään melumittauksia erityisesti sen varmistamiseksi, ettei laituripaikalle EO1 sijoiteta melupäästöiltään liian suurta alusta. Mittausten suorittajan pitää olla päteväksi todennettu eli akkreditoitu.

3) **Uudenmaan ELY-keskuksen kalatalouspalvelut -ryhmä** katsoo, että sataman merkittävimmät kalatalousvaikutukset aiheutuvat sataman laivaliikenteen kautta laivojen potkurivirtojen pölyttäessä pohjasedimenttiä satama-alueella, sen välittömässä läheisyydessä laivojen kääntyessä sekä satamaan johtavilla väylillä. Kaikilla näillä alueilla Helsingin vesillä on huomattavia määriä haitallisia aineita sedimenteissä. Myös laivaliikenteen kiintoainekuormitus voi olla paikallisesti merkittävää. Näistä voi aiheutua haittaa kalakannoille ja kalastukselle. Helsingin merialue on hyvin suosittua kalastusalueita.

Helsingin ja Espoon edustan merialueen kalataloudellisessa yhteistarkkailuohjelmassa on tarkoitus seurata erityisesti kalojen lisääntymistä ja kalapoikasten esiintymistä. Koska satamatoiminnot todennäköisesti merkittävästi haittaavat kalakantoja ja kalastusta pääkaupunkiseudun merialueella, satamatoimintojen vaikutuksia on perusteltua tarkkailla. Kalataloustarkkailu on sisällytettävä Eteläsataman ympäristölupaan.

Muistutukset ja mielipiteet

4) **Asunto Oy Amiraalinkatu 1** vastustaa alueen mahdollisesti lisääntyvää käyttöä autolauttaliikenteeseen, koska liikenne ruuhkauttaa alueen liikenneväylät aiheuttaen kielteisiä ympäristövaikutuksia. Läpiajo- ja rekkaliikenne ei millään tavoin hyödytä Katajanokan ja keskusta-alueen asukkaita tai liikkeitä. Keskeiset (sataman) ranta-alueet eivät myöskään ole asukkaiden käytettävissä.

5) **Senaatti-kiinteistöt** ilmoittaa, että päivittäin tapahtuva suurten laivojen viemäriveresien purku aiheuttaa hajuongelmia Suomen valtion/Senaatti-kiinteistöjen omistamissa Kruununhaan ja Katajanokan kiinteistöissä. Hajuhaitat liittyvät osittain viemäreiden paineongelmiin. Nämä hajuhaitat olisi otettava huomioon ympäristöluvan käsittelyssä.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 16.8.2013 pyytänyt hakijalta vastineen ympäristölupahakemuksesta annetuista lausunnoista ja muistutuksista.

Hakija toteaa vastineessaan laituripaikkojen valinnan osalta, että alukset ovat teknisesti hyvinkin erilaisia. Maihinnosuportit sijaitsevat eri korkeuksilla ja niiden koot vaihtelevat. Laituripaikat on suurelta osin räätälöity kullekin alukselle, ja matkustajasiltojen korkeudet vastaavat alusten porttien sijaintia. Lisäksi kaikki satamassa vierailevat alukset noudattavat samaa lainsäädäntöä (direktiivit 2005/33/EU ja 2012/33/EU), joka määrää aluksen polttoaineen rikkipitoisuuden.

Ilman laatua Helsingin Satama tarkkailee osallistumalla pääkaupunkiseudun (HSY) ilmanlaadun yhteistarkkailuun. Eteläsatamassa ja Katajanokan satamassa molemmissa on mitattu ilman laatua ja tämä yhteistyö jatkuu.

Helsingin Satama on teettänyt selvityksen nesteytetyn maakaasun (LNG) tankkausmahdollisuuksista satamassa. Selvityksen mukaan LNG:tä voitaisiin tankata aluksiin laiturilta tai proomusta/aluksesta. Suomessa ei vielä ole LNG-tuontiterminaalia.

Eteläsatamassa ja Katajanokalla on nykyisin käytössä kolme polttoainesäiliötä työkoneiden tankkausta varten, joista kaksi sijaitsee Eteläsataman puolella ja yksi Katajanokalla. Eteläsataman toinen polttoainesäiliö ja Katajanokan säiliö ovat molemmat standardin SFS 2733 mukaisia ja niissä on ylitäytön estin ja valuma-allas. Eteläsataman pienempi säiliö (0,44 m³) on trukkien tankkausta varten. Se vastaa standardia 313/85 (44 §) ja siinä on sekä ylitäytön estin että valuma-allas.

Helsingin Satama ei käytä eteläistä laituripaikkaa EO1 säännölliseen liikenteeseen.

Kalataloudellisten vaikutusten osalta Helsingin Satama viittaa ympäristölautakunnan lausuntoon, jonka mukaan nykyisen satamatoiminnan vaikutukset merialueen tilaan, veden laatuun ja kalastoon ovat vähäiset. Helsingin Satama on osallistunut Helsingin ja Espoon merialueen kalataloudelliseen yhteistarkkailuun (Länsisataman osalta), jota nyt toteutetaan ELY-keskuksen kalatalouspalvelut -ryhmän hyväksyttävänä olevan yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. Helsingin Satama on teettänyt toimintaansa liittyen sameusmittauksia ja kalatalous selvityksiä. Helsingin Satama esittää, että koko Helsingin Sataman vesistö tarkkailu toteutetaan lähtökohtaisesti Helsingin ja Espoon merialueen uuden yhteistarkkailuohjelman mukaisesti ohjelman toteutuessa.

Autolauttaliikenne tuo lisääntynyttä autoliikennettä Katajanokalle. Autoalutujen saapumis- ja lähtemisajat on pyritty porrastamaan niin, että vain yksi lautta purkaa/lastaa kerrallaan. Näin estetään ruuhkautumista. Helsingin Satama ei voi vaikuttaa luvattomaan läpiajoliikenteeseen, jos sitä Katajanokalla ilmenee. Läpiajokiellon (Merikasarminkadulla) valvontavastuu ei ole Helsingin Satamalla. Sataman toiminta-alue on osoitettu kaupungin kaavamääräyksellä.

Jätevesien pumppaamisesta ei normaalitoiminnassa aiheudu hajuvaikutuksia ympäristöön. Aiemmin näin on ollut, mutta nykyisin satamassa

säännöllisesti liikennöivillä matkustajalaivoilla on käytössä jätevesien esikäsittely. Helsingin Satama on seurannut vaikutuksia yhdessä HSY:n kanssa eikä hajuhaitoista ole enää viime aikoina valitettu. Viemäristä aiheutuvia hajuhaittoja (viemäriverkoston häiriöitä) on voitu vähentää ja viemäriverkoston kuntoa tarkkaillaan. Helsingin Satama vastaa viemäriverkoston kunnosta vain sataman toiminta-alueella. Satama seuraa kuitenkin tilannetta jatkossakin.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tarkastanut Helsingin Sataman Eteläsataman (ml. Katajanokan satamanosan) toimintaa koskevassa ympäristöluvassa nro 45/2006/2 (22.12.2006) velvoitetun ympäristönsuojelulain 55 §:n mukaisen lupamääräysten tarkistamista koskevan hakemuksen. Sataman nykyinen, aiemmasta supistunut aluerajaus ilmenee päätöksen liitekartasta.

Toiminnassa on noudatettava lupahakemuksessa esitettyä ja jäljempänä annettavia lupamääräyksiä. Aluehallintovirasto muuttaa lupamääräykset kuulumaan seuraavasti:

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Päästöt vesiin ja viemäriin sekä maaperään

1. Laiturialueiden, kenttien ja pysäköintialueiden pintarakenteiden kunnosta on huolehdittava ja todetut vauriot on korjattava mahdollisimman pian. Korjauksista on tehtävä merkinnät jäljempänä lupamääräyksessä 17 tarkoitettuun kirjanpitoon.
2. Öljynerottimiin kertyvä öljy ja pohjasakka on poistettava säännöllisesti ja toimitettava asianmukaiseen käsittelyyn. Kaikissa öljynerottimissa on oltava öljyntunnistimet ja hälyttimet.

Hulevesiviemäreiden hiekanerotuskaivoihin kertyvät hiekat on tyhjennettävä tarvittaessa ja vähintään kaksi kertaa vuodessa.
3. Laivojen bunkraus on suoritettava valvotusti erityistä varovaisuutta noudattaen ja sadevesiviemärit on maista tapahtuvan tankkauksen yhteydessä suljettava toimenpiteen ajaksi.

Melu

4. Satamatoiminnasta aiheutuva melutaso ei saa asuinrakennusten sisäpihoilla tai muilla ulko-oleskelualueilla ylittää melun A-painotettuna ekvivalenttitasona (L_{Aeq}) ilmaistuna päiväaikaan (klo 7–22) 55 dB eikä yöaikaan (klo 22–7) 50 dB.

Jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, on mittaus- tai laskentatulokseen lisättävä 5 dB ennen sen vertaamista annettuun raja-arvoon.

5. Laituripaikalle EO1 ei saa päiväaikaan (klo 7–22) sijoittaa alusta, jonka äänitehotaso L_{WA} on ≥ 106 dB eikä yöaikaan (klo 22–7) alusta, jonka äänitehotaso on ≥ 100 dB.

Hajupäästöt

6. Vastaanotettaessa ja johdettaessa alusten jätevesiä alueen viemäriverkkoon tulee huolehtia siitä, ettei hajuhaittoja pääse leviämään sataman ulkopuolelle.

Jätehuolto

7. Aluksista peräisin olevien jätteiden vastaanottoa varten satamassa on oltava pysyvät vastaanottolaitteet tai sataman on tilattava aluksista peräisin olevien jätteiden vastaanottopalvelu.

Tarkemmat määräykset aluksista peräisin olevien jätteiden jätehuollon järjestämisestä on annettu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 9 luvussa tarkoitetussa sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksymisratkaisussa dnro UUDELY/389/07.00/2010 (20.11.2012).

8. Sataman toiminta on järjestettävä siten, että jätteitä syntyy mahdollisimman vähän. Toiminnassa syntyvät jätteet on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä. Jätteet on ensisijaisesti hyödynnettävä aineena ja toissijaisesti energiantuotannossa. Syntyvät jätteet on lajiteltava ottaen huomioon eri jakeiden hyötykäyttömahdollisuudet. Hyötykäyttökelpoiset jätteet (kuten metallijätteet, pahvijätteet, paperijätteet ja rakennusjätteet) on kerättävä erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi asianmukaiseen käsittelyyn. Mikäli hyödyntäminen ei ole kohtuullisin kustannuksin mahdollista, jätteet on toimitettava sellaiselle vastaanotto paikalle, jolla on lupa ottaa vastaan ja käsitellä kyseisenlaista jätettä.
9. Vaaralliset jätteet ja muut ympäristölle vaaralliset tai haitalliset aineet on varastoitava asianmukaisesti. Erilaiset vaaralliset jätteet on pidettävä erillään toisistaan. Nestemäisessä muodossa olevat vaaralliset jätteet on varastoitava tiiviillä ja reunakorokkein varustetulla alustalla siten, että niiden pääsy maaperään on estetty. Erilaatuiset vaaralliset jätteet on toimitettava säännöllisesti vähintään kerran vuodessa paikkaan, jolla on lupa kyseisten jätteiden vastaanottoon.

Vaaralliset jätteet kuten jäteöljyt, akut, paristot ja loisteputket on toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jonka ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa tai sitä vastaavassa päätöksessä tällaisen jätteen vastaanotto on hyväksytty.

Luovutettaessa vaarallisia jätteitä ne on pakattava tiiviiseen ja jätteen vaarominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Vaarallista jätettä luovutettaessa on jätteen siirrosta laadittava siirtoasiakirja, josta ilmenee jätelain 121 §:n mukaiset tiedot vaarallisista jätteistä. Jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että siirtoasiakirja on mukana jätteen siirron aikana ja että se annetaan siirron päätyttyä jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan.

10. Laiturialueilta ja satamakentältä poistettava lumi on läjitettävä maalle niin, ettei sulamisvesien mukana pääse leviämään hiekkaa, roskaa ym. mereen tai muualle ympäristöön.

Häiriötilanteet

11. Poikkeuksellisiin tilanteisiin on varauduttava ennalta. Vahingon tai onnettomuuden varalle on satamassa aina oltava saatavilla riittävä määrä tarkoitukseen sopivaa materiaalia ja valuma-altaita.

Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhkaa aiheutua määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä ilmaan, vesistöön tai maaperään, on viivytyksettä ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin tällaisten päästöjen estämiseksi, päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi ja rajoittamiseksi sekä tapahtuman toistumisen estämiseksi.

Vahingoista, onnettomuuksista ja muista häiriötilanteista, joista aiheutuu tai uhkaa aiheutua määrältään ja laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä ilmaan, mereen, jätevesiviemäriin taikka maaperään, on viipymättä ilmoitettava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

12. Sataman turvallisuus- ja pelastussuunnitelma on pidettävä ajantasaisena ja alkusammutusvälineistön sijainnista on tiedotettava satamassa kulloinkin työskenteleville.

Tarkkailu

13. Toiminnanharjoittajan on seurattava ja tarkkailtava järjestämänsä jätteen käsittelyä säännöllisesti ja suunnitelmallisesti. Jätteen käsittelystä vastaavat on perehdytettävä toiminnan seurantaan ja tarkkailuun. Toiminnanharjoittajan on viivytyksettä ryhdyttävä toimiin seurannan ja tarkkailun perusteella havaittujen toiminnan puutteiden poistamiseksi. Seurannassa ja tarkkailussa on noudatettava hakemuksen mukaista Katajanokan ja Eteläsataman jätehuoltosuunnitelmaa. Jos käsiteltävän jätteen laatu tai määrä taikka käsittelyn järjestelyt muuttuvat, toiminnanharjoittajan on arviota ja tarvittaessa tarkistettava suunnitelmaa ja ilmoitettava tästä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

14. Luvan saajan tulee päivittää melun leviämismallilaskelma, jos toiminnassa tapahtuu merkittäviä muutoksia, kuitenkin vähintään 4 vuoden välein.

Mahdolliset melutason tarkistusmittaukset häiriintyvissä kohteissa on toteutettava ympäristöministeriön ohjeen 1/1995 "Ympäristömelun mittaaminen" mukaisesti. Melun iskumaisuus ja kapeakaistaisuus tulee selvittää ja huomioida tuloksissa.

15. Luvan saajan on osallistuttava aiheuttamisperiaatteen mukaisella kustannusosuudella pääkaupunkiseudun (HSY) ilmanlaadun yhteistarkkailuun.
16. Mittaukset, näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisien hyväksymillä menetelmillä. Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausmenetelmät ja niiden mittausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta. Mittausraportit on liitettävä kyseisen vuoden vuosiyhteenvetoraporttiin.

Kirjanpito ja vuosiraportointi

17. Sataman toiminnasta on pidettävä kirjaa, josta käy ilmi ainakin
- alusten käynnit ja laiturissaoloajat
 - matkustajamäärät
 - tavaramäärät
 - toiminnassa syntyvät jätteet (laji, määrä, toimituspaikka ja -aika)
 - aluksista vastaanotetut jätevedet ja muut jätteet (laji, määrä, toimituspaikka ja -aika)
 - energian ja veden kulutus
 - tehtyjen tarkkailujen tulokset
 - mahdolliset meluun ja hajuun liittyvät valitukset ja melun tai hajun aiheuttaja
 - poikkeukselliset tilanteet, niiden syyt ja korjaustoimenpiteet.
- Kirjanpito on säilytettävä kolmen vuoden ajan (jätteiden osalta kuitenkin 6 vuoden ajalta) ja esitettävä pyydettyäessä valvontaviranomaisille.

Vuosiraportti sataman toiminnasta on toimitettava vuosittain seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Vuosiraportin tulee sisältää yhteenveto kirjanpidosta sekä laskelma alusliikenteen, ajoneuvoliikenteen ja työkoneiden päästöistä ilmaan (typen oksidit, rikkidioksidi, hiukkaset, hiilimonoksidi ja hiilidioksidi). Kaikki tiedot tulee soveltuvin osin toimittaa sähköisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään valvontaviranomaisen tarkemmin ohjeistamalla tavalla.

Muut toimet, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja

18. Luvan saajan on oltava selvillä satama-alueella toimivien yritysten toiminnasta. Luvan saajan on huolehdittava siitä, että satama-alueella toimivat yritykset ovat tietoisia tämän päätöksen lupamääräyksistä esimerkiksi so-

pimusten tai satamajärjestyksen määräysten avulla ja että satamatoimintaa tai sen tukitoimintoja harjoittavat yritykset toimivat tämän päätöksen mukaisesti satama-alueella.

Toiminnan lopettaminen

19. Jos satamatoiminta Eteläsatamassa tai Katajannokan satamanosassa loppuu, on siitä tehtävä Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ilmoitus viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan päättymistä. Ilmoituksessa on esitettävä suunnitelma toiminnan hallitusta lopettamisesta aikatauluineen (alueen kunnostamistoimet liittyen vesiensuojeluun, ilmansuojeluun, maaperänsuojeluun ja jätehuoltoon sekä ympäristön tilan jälkitarkkailu).

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet ja luvan myöntämisen edellytykset

Tällä päätöksellä on tarkistettu Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 22.12.2006 antaman Helsingin Eteläsataman (ml. Katajannokan satamanosan) toimintaa koskevan ympäristöluvan nro 45/2006/2 lupamääräykset vastaamaan sataman nykyistä tilannetta ja lainsäädännössä tapahtuneet muutokset huomioon ottaen.

Aluehallintovirasto katsoo, että toiminnasta ei asetetut lupamääräykset huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräissä naapurussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasi- tusta naapureille.

Harjoitettaessa toimintaa luvassa edellytetyllä tavalla sataman toiminta täyttää ympäristönsuojelulaissa ja jätelaisissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa asetetut vaatimukset ja ne vaatimukset, jotka on säädetty luonnonsuojelulaissa ja luonnonsuojelulain nojalla. Toiminta on asema- kaavan mukaista.

Lupamääräysten perustelut

Yleiset perustelut

1.5.2012 on tullut voimaan uusi jätelaki (646/2011), jätteistä annettu valtioneuvoston asetus (179/2012) sekä laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (196/2012). Aikaisemmassa luvassa käytetyn termin ongelmajäte sijasta on ratkaisuosassa käytetty Euroopan unionin jätelainsäädännön ja uuden jätelain mukaista termiä vaarallinen jäte.

Valtioneuvoston asetuksella merenkulun ympäristönsuojelusta (76/2010) on kumottu (28.12.2010) raskaan polttoöljyn, kevyen polttoöljyn ja meriliikenteen käyttämän kaasuöljyn rikkipitoisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (689/2006) §:t 5 ja 6. Niin ikään merenkulun ympäristönsuojelulaille (1672/2009) on kumottu laki aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen (300/1979). Merenkulun ympäristönsuojelulaki ja asetus merenkulun ympäristönsuojelusta eivät kuulu ympäristöluvassa sovellettavaan lainsäädäntöön, vaikka ne sisältävät mm. säännöksiä sataman jätehuolto-suunnitelmasta ja aluksessa käytettävän polttoaineen rikkipitoisuuksista. Luvasta on tästä syystä poistettu aikaisemmassa luvassa ollut määräys koskien alusten päästöjä ilmaan. Sataman laivaliikenteen rikkipäästöt tulevat kuitenkin vähenemään lähivuosina tämän muun lainsäädännön kautta, samoin typpipäästöt. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/33/EU (voimaan 17.12.2012) neuvoston direktiivin 1999/32/EY muuttamisesta meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuuden osalta vähentää merkittävästi laivaliikenteen rikkipäästöjä Itämeren alueella. Direktiivin muutoksen mukaan meriliikenteessä käytettävän polttoaineen enimmäisrikkipitoisuus saa olla 1.1.2015 alkaen 0,10 painoprosenttia. Maaliikenteen ja työkoneiden osuus sataman päästöistä ilmaan on laivojen päästöjä huomattavasti vähäisempi.

Sataman kiinteistöjätevedet ja aluksista vastaanotettavat jätevedet johdetaan HSY-kuntayhtymän jätevesiviemäriin ja edelleen Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Alusten öljyiset jätevedet ja vastaavat noudetaan tarvittaessa ja toimitetaan asianmukaiseen käsittelylaitokseen. Aluksista ei saa päästää mereen jätevettä, painolastivettä, haitallista ainetta tai muuta jätettä satamien vesiliikennealueilla. Pelkästään sade- ja hulevedet satama-alueelta johdetaan sadevesiviemäröinnin kautta mereen.

Sataman hulevesien osalta on tehty muutama vuosi sitten selvitys, jonka mukaan kuormitus mereen ei ole merkittävää. Talvella lumet viedään pääosin kaupungin lumenkaatopaikalle. Sataman toimesta on myös tehty laivojen potkurivirtaus selvitys (2007) ja selvitys sedimenttien haitta-aineista (2010). Satama-altaan sedimenttien haitta-ainepitoisuudet olivat jokseenkin alhaisia eikä jatkoseurannoille ole erityistä tarvetta. Mahdollisissa poikkeustilanteissa (vuodot, onnettomuudet) valvontaviranomainen voi edellyttää tapahtumaan liittyvää tarkkailua. Merialueen yhteistarkkailuun osallistuminen ei näin ollen ole tarpeen. Myöskään kalataloustarkkailua ei ole edellytetty nyt kuten ei aiemmassa ympäristöluvassa.

Toiminnalla ei katsota olevan haitallista vaikutusta Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuoteen 2015 esitettyjen tavoitteiden toteutumiseen. Toiminnan voidaan arvioida edustavan parasta käyttökelpoista tekniikkaa, kun satamatoimintaa harjoitetaan tämän ympäristöluvan mukaisesti.

Yksilöidyt perustelut

Määräykset 1–3. Määräykset on annettu, jotta minimoidaan öljyjen/polttoaineiden pääsy maaperään ja mereen vuototapauksissa sekä hiekoitushiekan kulkeutuminen mereen. (YSL 4 §, 7 §, 43 §, YSA 37 §)

Määräys 4. Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaan asumiseen käytettävillä alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväajan (klo 7–22) ohjearvoa 55 dB eikä yöajan (klo 22–7) ohjearvoa 50 dB. Määräyksessä toiminnasta aiheutuvia melutasoja on rajoitettu ohjetasojen mukaisesti kuten aikaisemmassa luvassa. (YSL 43 §, NaapL 17 §, VNp 993/1992)

Määräys 5. Sataman toiminnasta on aiemmin aiheutunut melumääräyksen ylitys erityisesti laituripaikan EO1 läheisillä asuinalueilla, johtuen lyhyestä välimatkasta, mistä syystä laituripaikkaa käyttävien laivojen äänitehotasoja on erikseen tarpeen rajoittaa. Määräys on tarpeen melusta aiheutuvien terveyshaittojen, viihtyisyshaitan sekä kohtuuttoman rasituksen ehkäisemiseksi. (YSL 43 §, NaapL 17 §)

Määräys 6. Määräys on annettu lähialueille aiheutuvan viihtyisyshaitan ehkäisemiseksi. Esimerkiksi vuonna 2013 on Vuorimiehenkadulla olevista asunnoista tehty valituksia rikkivedyn hajusta, jonka aiheuttajaksi arvellaan laivojen käymäläjätevesien pumppaamista viemäriverkostoon. Hajuhaittoja voidaan vähentää jätevesien asianmukaisella esikäsitteilyllä, kuten otsonoinnilla. (YSL 43 §, NaapL 17 §)

Määräys 7. Aluksista peräisin olevien jätteiden vastaanottojärjestelyistä ja jätehuollosta satamassa määrätään merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 9 luvun 1 §:ssä ja merenkulun ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (76/2010) 7 luvun 1 §:ssä. Lain 9 luvun 3 §:ssä ja asetuksen 7 luvun 3 §:ssä on säädetty sataman jätehuoltosuunnitelman rakenteesta ja sisällöstä. Lain 9 luvun 4 §:n mukaan sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksyy sataman toimialueella sijaitseva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Jätelaki (646/2011) edellyttää, että erityyppiset jätteet pidetään toisistaan erillään. Siten mahdollistetaan jätteiden asianmukainen jatkokäsittely ja loppusijoitus. (YSL 43 §, 45 §, JL 15 §)

Määräykset 8 ja 9. Satamatoiminnan jätteistä tai jätehuollosta ei saa aiheutua haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäte on hyödynnettävä, jos se on teknisesti mahdollista ja jos siitä ei aiheudu kohtuuttomia lisäkustannuksia verrattuna muulla tavoin järjestettyyn jätehuoltoon. Jätehuollon järjestäminen jätelain mukaisesti edellyttää erilaisten vaarallisten jätteiden keräämistä erilleen sekä niiden merkitsemistä ja varastoimista tarkoitukseen varatussa paikassa ja toimittamista asianmukaiseen käsittelyyn. Jätehuollon asianmukainen järjestäminen vähentää jätteiden aiheuttamia terveyteen sekä ympäristöön kohdistuvia riskejä. Jätteen haltijan on oltava riittävän

hyvin selvillä hallinnassaan olevan jätteen määrästä, laadusta ja jätehuollon kannalta merkityksellisistä ominaisuuksista sekä terveys- ja ympäristövaikutuksista.

Vaarallisten jätteiden (aiemmin ongelmajätteet) pakkaaminen ja merkitseminen on tehtävä siten kuin on säädetty uuden jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) 8 ja 9 §:ssä vaarallisia jätteitä koskien. Vaarallisia jätteitä luovutettaessa ja kuljetettaessa on laadittava siirtoasiakirja. Siirtoasiakirjamenettelystä ja siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista on säädetty uuden jätelain 121 §:ssä ja uuden jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 24 §:ssä. Siirtoasiakirjan avulla voidaan seurata jätteen kulua asianmukaiseen hyödyntämis- tai käsittelypaikkaan ja helpottaa valvontaa. (YSL 43 §, 45 §, JL 6 §, 8 §, 12 §, 15 §, 17 §, 29 §, 121 §, VNAJ 4 §, 8 §, 9 §, 24 §, liite 4)

Määräys 10. Lumen seassa voi olla roskia, jotka voivat levitä sulamisvesien mukana ympäristöön. Määräys on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi. (YSL 43 §, JL 13 §)

Määräykset 11 ja 12. Häiriötilanteita koskevat määräykset on annettu päästöjen minimoimiseksi ja enempien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi. Tiedottaminen valvontaviranomaisille on tarpeen valvonnan kannalta, koska tapahtumalla voi olla vaikutuksia myös luvan noudattamisen kannalta. Onnettomuuksiin etukäteen varautumalla voidaan torjuntatoimiin ryhtyä viipymättä ja näin rajoittaa vahinkojen suuruutta. Ympäristönsuojelulain 5 §:n 2 momentin mukaan, jos toiminnasta aiheutuu tai uhkaa välittömästi aiheutua ympäristön pilaantumista, toiminnanharjoittajan on viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin pilaantumisen ehkäisemiseksi tai jos pilaantumista on tapahtunut, sen rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi. (YSL 5 §, 43 §, 62 §, YSA 30 §)

Määräys 13. Jätelain 120 §:ssä on annettu veloitteet toiminnanharjoittajalle jätehuollon seurannan ja tarkkailun järjestämisestä sekä sitä koskevan suunnitelman tekemisestä. Jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 25 §:ssä on tarkemmin säädetty jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelman sisällöstä. Hakemuksen mukainen Katajanokan ja Eteläsaatan jätehuoltosuunnitelma, joka sisältää myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) tarkoittaman aluksista peräisin olevien jätteiden jätehuoltosuunnitelman, täyttää jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 25 §:n vaatimukset. Jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelman tarkistamisesta säädetään jätelain 120 §:n 2 momentissa. (YSL 43 §, 46 §, JL 12 §, 120 §, VNAJ 25 §)

Määräys 14. Melun rajoittamistoimien riittävyyden varmistamiseksi on tarpeen määrääjain ja toiminnan muutosten yhteydessä selvittää melutilanne ja se, pysytäänkö lupamääräyksessä 4 asetetuissa meluraja-arvoissa. (YSL 5 §, 46 §)

Määräys 15. Ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaan toiminnan harjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Sataman pääs-

töt vaikuttavat ainakin paikallisesti ilmanlaatuun sataman sijaitessa kaupungin keskustassa. Laivaliikenteen ohessa sataman kautta kulkee lisäksi huomattava määrä henkilöautoja, busseja ja rekkoja sekä kuorma-autoja laivoihin tai niistä pois ja näiden päästölähteet sijaitsevat matalalla päästöjen laimentumisen kannalta. Helsingin Satama on ilmoittanut osallistuvansa ilmanlaadun yhteistarkkailuun. HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän ilmanlaadun seurantasuunnitelma vuosille 2014–2018 käsittää myös Helsingin eri satamien määräaikaista jatkuvatoimisia mittauksia (NO_x, PM_{2,5}, SO₂) määrävuosina. (YSL 5 §, 43 §, 46 §)

Määräys 16. Ympäristönsuojelulain 108 §:n mukaan mittaukset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. (YSL 46 §, 108 §)

Määräys 17. Kirjanpitoa ja raportointia koskeva määräys on tarpeen valvonnan toteuttamiseksi. Kirjaamalla meluvalitukset ja niiden aiheuttaja voidaan myös mahdolliset korjaavat toimet kohdentaa oikein. Jätelain 122 §:n mukaan valvontaviranomaisella on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta tai muulta jätehuollon toimijalta säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeelliset tiedot. Jätelain (646/2011) 118 §:ssä ja 119 §:ssä on annettu velvoitteet jätteiden kirjanpidosta. Vuosiraportointi on tehtävä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristöhallinnon tietojärjestelmän kautta. Raportoitaessa jätetietoja jätteet on luokiteltava siten kuin luokittelusta on määrätty jätelaissa (646/2011) ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) 4 §:ssä ja liitteessä 4. Jätelain 119 §:n mukaan jätteitä koskeva kirjanpito on säilytettävä kirjallisesti tai sähköisesti kuusi vuotta. (YSL 43, 45 §, 46 §, JL 12 §, 118 §, 119 §, 120 §, 122 §, VNAJ 4 §, 20 §, 22 § ja liite 4)

Määräys 18. Ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin kohdan 5 mukaan luvassa on annettava tarvittavat määräykset muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Luvan velvoitteet koskevat sellaisenaan sataman pitäjää satamatoiminnan harjoittajana. Sataman pitäjän on huolehdittava toiminnan koordinoinnista ja lupamääräysten noudattamisesta. Tämä on mahdollista esimerkiksi satamajärjestyksen ja erinäisten sopimusten avulla. (YSL 5 §, 43 §)

Määräys 19. Lupaan ei ole sisällytetty toiminnan lopettamista koskevia määräyksiä, joten toiminnan lopettamisesta annetaan erillinen päätös toiminnan harjoittajan ilmoituksen perusteella. Ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaan toiminnanharjoittaja vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta, kun luvanvarainen toiminta päättyy. Samoin ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaan toiminnan lopettamista koskeva suunnitelma on esitettävä toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle. (YSL 43 §, 90 §)

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös on lainvoimainen valitusajan jälkeen, jos päätökseen ei haeta muutosta. (YSL 100 §)

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa. (YSL 28 §)

Lupamääräysten tarkistaminen

Luvan saajan on toimitettava aluehallintovirastolle hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi viimeistään 31.12.2022.

Korvattavat päätökset

Tämä päätös korvaa lainvoimaiseksi tullessaan Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 22.12.2006 antaman ympäristölupapäätöksen nro 45/2006/2 sellaisena kuin se on Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä nro 07/0750/3, 10.12.2007 muutettuna sekä ympäristölupaviraston 29.4.2009 antaman päätöksen nrot 32–33/2009/2.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan säännöksiä, jotka ovat ankarampia kuin tämän päätöksen lupamääräykset, tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 56 §)

VASTAUS LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

Lausunnot on pääosin otettu huomioon luparatkaisusta ja perusteluista tarkemmin ilmenevällä tavalla. LNG-tankkauksesta on ennen aikaista antaa tarkempia lupamääräyksiä, koska tiedossa ei ole, miten tankkaus käytännössä toteutettaisiin (esim. toisesta aluksesta vai maista käsin). Suomessa ei ole vielä yhtään LNG-terminaalia. Lupamääräys 3 koskee kuitenkin myös polttoaineen tankkausta laivaan. Nesteytetyn kaasun eli LNG:n käytön ympäristövaikutukset liittyvät paljolti turvallisuuskysymyksiin, jotka kuuluvat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) päätettäviin asioihin.

Viemärihajuhaittoja koskevan muistutuksen osalta aluehallintovirasto viittaa lupamääräykseen 6 ja sen perusteluihin.

Aluehallintovirasto ei voi rajoittaa sataman lähialueen liikennettä, vaan satamaan suuntautuvan maaliikenteen järjestelyistä, reiteistä ja liikenneväyli-

en riittävydestä vastaavat Helsingin Satama ja Helsingin kaupunki omalta osaltaan.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 2, 4, 5, 7, 28, 31, 32, 36–38, 41–43, 45, 46, 52–56, 62, 75, 90, 96, 97, 100 ja 108 §

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1, 5, 16, 18, 19, 19 a, 30 ja 37 §

Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920) 17 §

Jätelaki (646/2011) 6, 8, 12, 13, 15, 17, 29, 118–121 ja 148 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 4, 8, 9, 20, 22, 24 ja 25 § sekä liite 4

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 (1092/2013)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tämän ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 4 935 euroa.

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Käsittelymaksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) mukaisesti. Asetuksen 8 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen 1.1.2014, peritään maksu aikaisempien säännösten mukaan.

Hakemuksen vireille tullessa voimassa oli aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 annettu valtioneuvoston asetus (1572/2011), jonka liitteenä olevan maksutaulukon mukaan sataman tai lastaus- taikka purkulaiturin ympäristöluvan käsittelymaksu on 9 870 €. Lupamääräysten tarkistamista koskevan lupahakemuksen käsittelystä peritään maksu, joka on 50 % taulukon mukaisesta maksusta. Maksuksi tulee näin ollen 4 935 €.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Helsingin Satama
PL 800
00099 Helsingin kaupunki

Jäljennös päätöksestä

Helsingin kaupunginhallitus
Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Helsingin kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousryhmä (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille listan dpoESAVI-297-04-08-2012 mukaisesti.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston Helsingin toimipaikan ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Helsingin kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. (YSL 96 §)

Valitusoikeus lupapäätöksestä on luvan hakijalla ja niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä niillä viranomaisilla, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua. (YSL 97 §)

LIITTEET

Liite 1. Eteläsataman (ml. Katajanokan satamanosan) alueen kartta
Liite 2. Valitusosoitus

Pekka Häkkinen

Hanna Pesonen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Pekka Häkkinen ja esitellyt ympäristöyhtälitarkastaja Hanna Pesonen.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valiteaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **30.7.2014**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinymäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanotto-laitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihde) 029 501 6000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.